

Badanie ankietowe dotyczące zagospodarowania kompleksu stawów w Szopienicach – Burowcu.

Informacje ogólne

Termin badania: 16 październik - 5 listopad 2015 r.

Grupa docelowa: cała populacja miasta Katowice.

Cel badania: diagnoza społeczna dotycząca oceny obszaru wokół kompleksu stawów Borki, Morawa oraz Hubertusów I, II, III pod kątem użytkowania oraz zbadanie preferencji i oczekiwań mieszkańców wobec przyszłego zagospodarowania tego terenu.

Metodologia: anonimowa ankieta do samodzielnego wypełnienia dystrybuowana w formie papierowej we wszystkich filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach oraz w filii Miejskiego Domu Kultury „Południe” przy ul. Stellera 4. Ankieta *online* udostępniona na portalu katowice.eu.

I. Wyniki badania

1. Charakterystyka społeczno – demograficzna respondentów.

W badaniu uczestniczyły 634 osoby, w tym 171 respondentów wypełniło ankietę „papierową”, natomiast pozostałych 463 mieszkańców skorzystało z możliwości wypełnienia ankiety *online*. Wśród ankiet internetowych 27 wypełnionych zostało przez respondentów spoza Katowic, którzy wskazywali inne miejsce zamieszkania. W przypadku ankiet papierowych 1 ankieta została wypełniona przez osobę niezamieszkałą Katowice. Z uwagi na obowiązujące przepisy prawa powyższeankiety nie mogły być brane pod uwagę przy tworzeniu tabel zbiorczych.¹

Ostatecznie wyniki przedstawione w niniejszym opracowaniu odnoszą się do 170 ankiet papierowych (N=170) oraz 436 ankiet *online* (N=436).

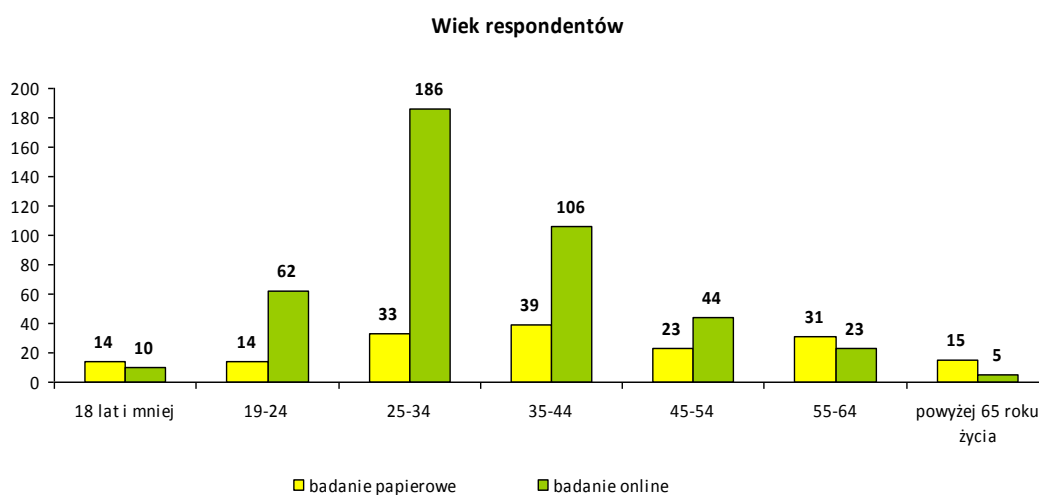
¹ Uchwała nr XXXVIII/860/13 Rady Miasta Katowice z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie zasad i trybów przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami miasta Katowice dostępna pod linkiem: <http://bip.um.katowice.pl/index.php?s=16&r=1221646537&id=1372667639>. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach oddalił skargę na rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego, potwierdzając tym samym nieważność § 1 pkt 5 w/w uchwały, w brzmieniu którego możliwe jest uczestnictwo w konsultacjach osób niebędących mieszkańcami miasta.

WIEK RESPONDENTÓW:

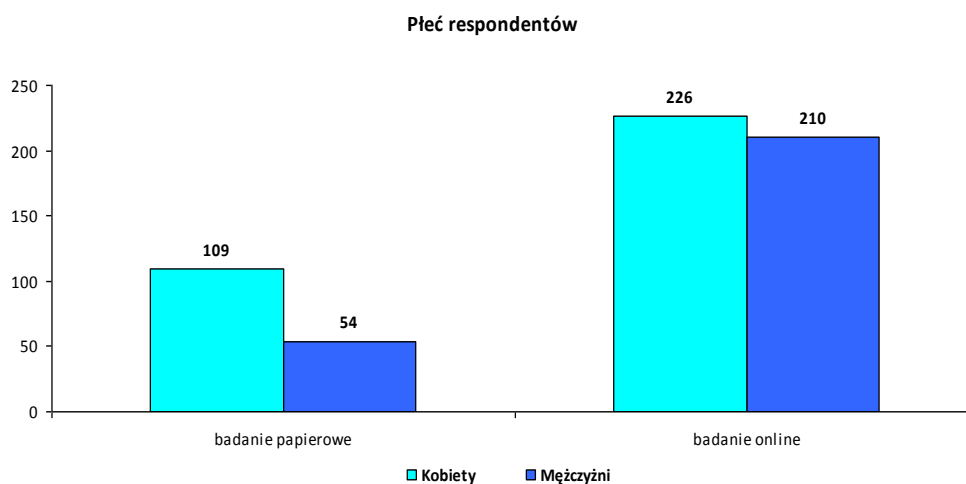
Rodzaj badania	Wiek						
	18 i mniej	19-24	25-34	35-44	45-55	56-64	65 i więcej
tradycyjne	14	14	33	39	23	31	15
online	10	62	186	106	44	23	5
ogółem	24	76	219	145	67	54	20

*1 osoba nie wskazała wieku

Najliczniejszą grupą, która brała udział w badaniu, byli mieszkańcy w przedziale wiekowym 25-34 lata, przy czym chętniej wypełniali oni ankietę *online* niż ankietę papierową. Najmniej licznymi grupami wiekowymi byli respondenci najmłodszy oraz najstarsi - osoby poniżej 18 roku życia oraz powyżej 65 łącznie stanowili zaledwie 8% ogółu badanych.

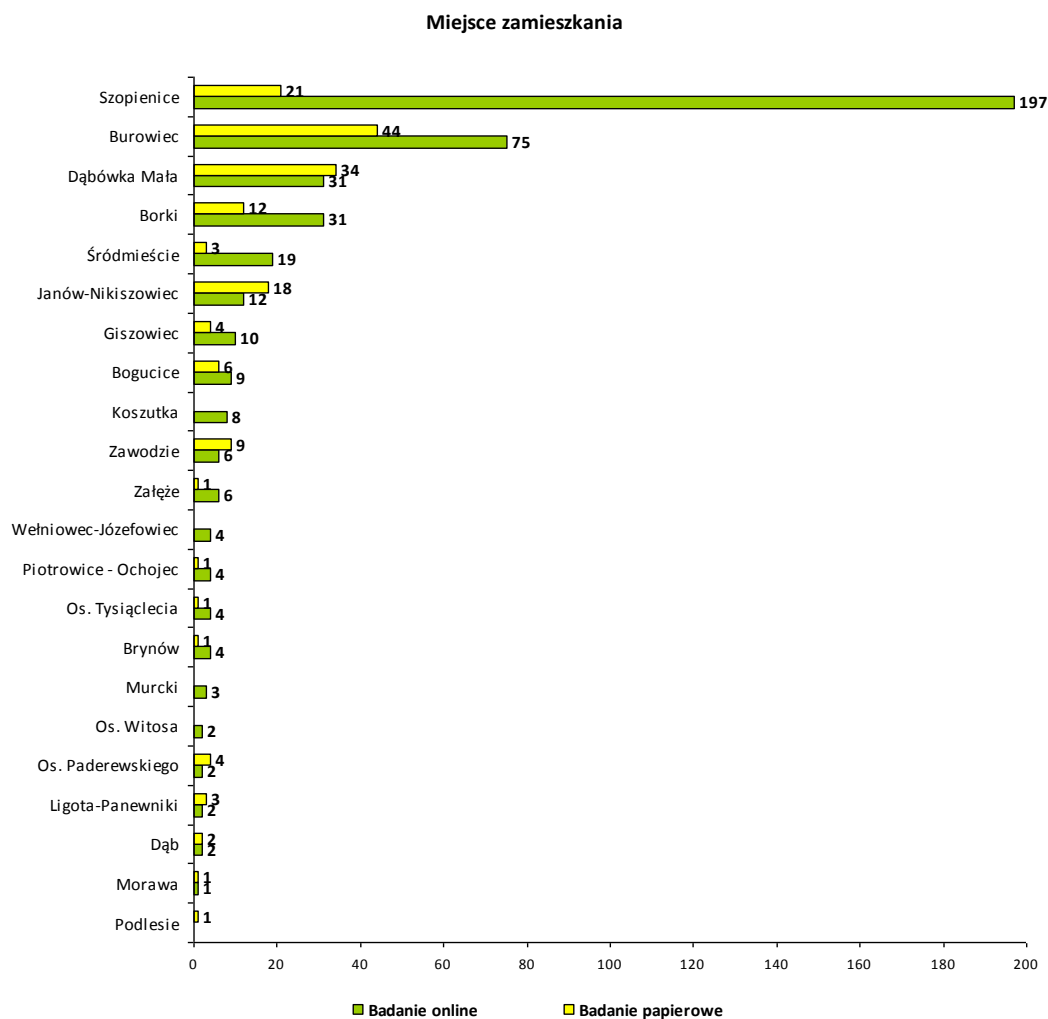

PŁEĆ RESPONDENTÓW:

Badaniu chętniej poddawały się kobiety, co jest szczególnie zauważalne w przypadku badania tradycyjnego, gdzie liczba ankiet oddanych przez kobiety dwukrotnie przewyższała liczbę ankiet zwróconych przez mężczyzn. W badaniu *online* liczba kwestionariuszy wypełnionych przez kobiety i mężczyzn była zbliżona.

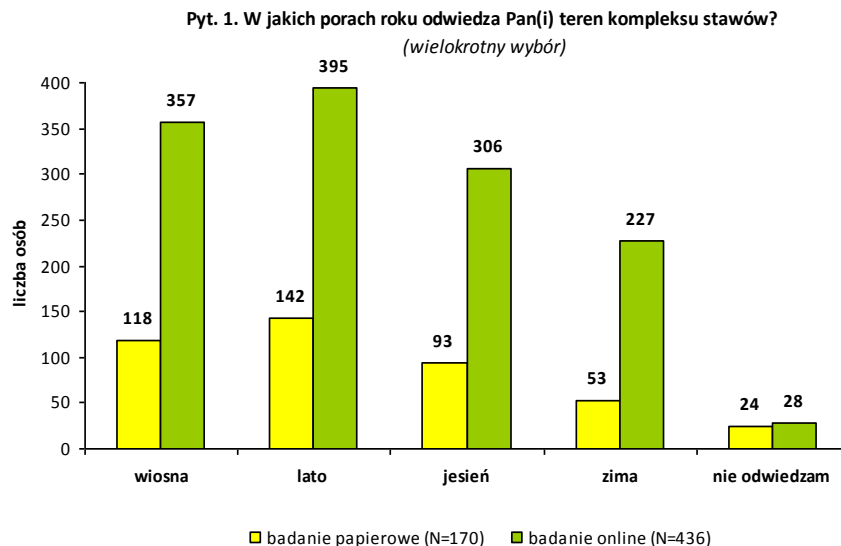
MIEJSCE ZAMIESZKANIA:

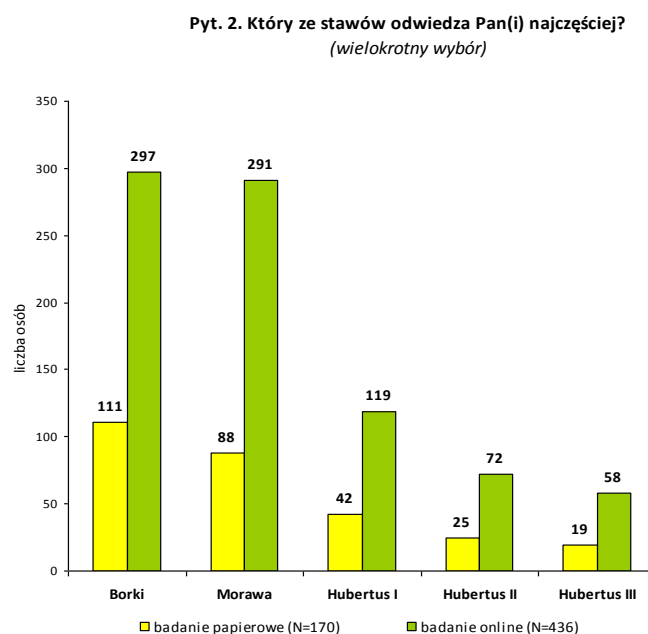
Kompleks stawów oceniany był przede wszystkim przez mieszkańców, którzy bardzo dobrze znają ten teren. Największym zainteresowaniem badanie cieszyło się wśród mieszkańców Szopienic oraz Burowca, co można bezpośrednio powiązać z faktem lokalizacji stawów na obszarze tych dwóch dzielnic. Zgodnie z odpowiedziami zawartymi w ankietach, 382 osoby zamieszkują jednostkę pomocniczą nr 15 Szopienice – Burowiec, co oznacza, że 63 proc. respondentów mieszka w otoczeniu stawów. Około 11 proc. stanowią mieszkańcy Dąbówki Małej, która sąsiaduje z jednostką pomocniczą Szopienice – Burowiec.

2. Charakterystyka użytkowania badanej przestrzeni.

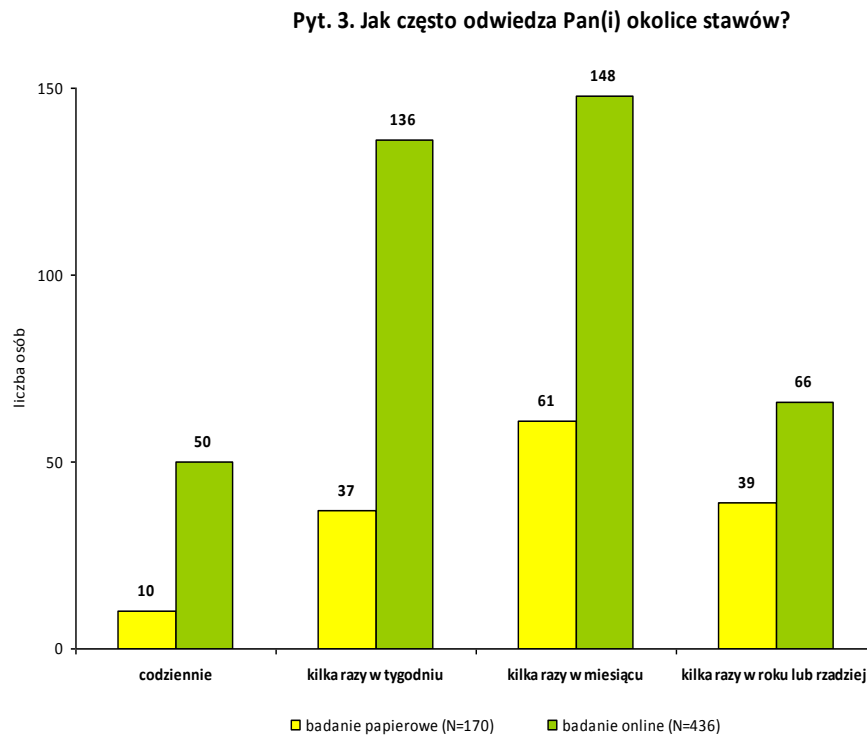
W tej części kwestionariusza ankietowego mieszkańcy zostali zapytani o częstotliwość odwiedzin kompleksu stawowego, przypadającą na rok kalendarzowy.

Najwięcej odwiedzin przypada latem, wtedy też pobyt w okolicy stawów deklarowany jest przez 89 proc. wszystkich respondentów. Nieco mniej odwiedzin ma miejsce wiosną – łącznie niemal 4/5 badanych przyznaje się do przebywania w okolicy stawów w tym okresie. Liczba wizyt spada w sezonie jesiennym, deklarowana jest przez 65 proc. respondentów. Spadek odwiedzin staje się bardziej zauważalny zimą – wtedy niespełna połowa respondentów deklaruje obecność na tym terenie. Wyniki te pokazują, że aktywność w sezonie zimowym nie zanika całkowicie, przeciwnie, jest ona nadal stosunkowo wysoka.

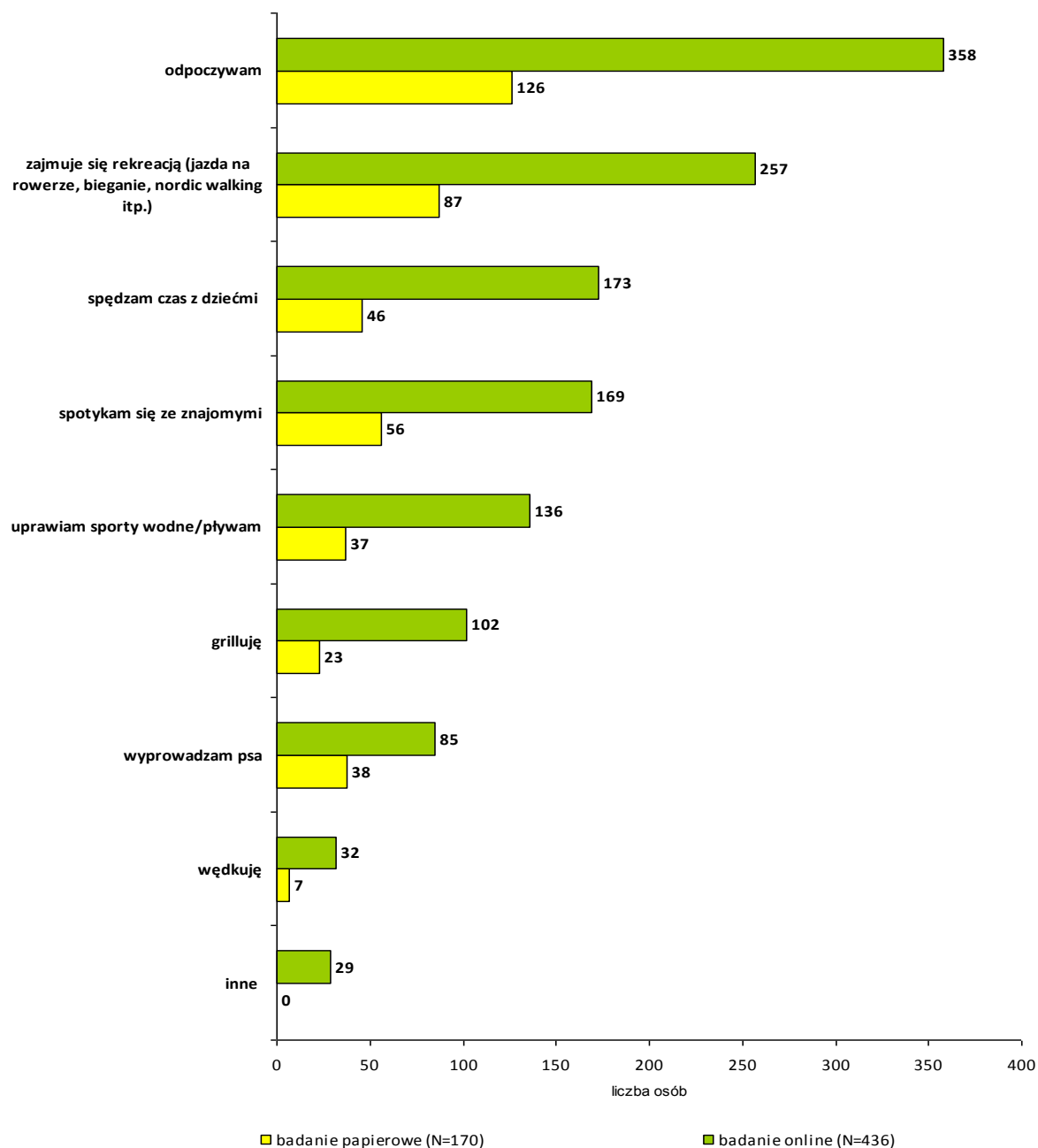
Najczęściej respondenci (65 proc. wszystkich badanych) odwiedzają stawy Borki i Morawę. Częstotliwość przebywania w okolicy tych dwóch stawów ma związek z faktem zamieszkiwania w ich pobliżu. Kompleks trzech Hubertusów odwiedzany jest znacznie rzadziej. Przestrzeń wokół Hubertusa I odwiedzana jest przez co czwartą osobę, jeszcze mniej, albowiem 15 proc. respondentów deklaruje, że często przebywa również w okolicy Hubertusa II, a jedynie 13 proc. badanych przebywa w okolicy trzeciego z Hubertusów.

Niezależnie od formy badania najczęściej respondenci wskazywali, że w okolicy stawów bywają kilka razy w ciągu miesiąca. Niemniej jednak w badaniu *online* niemal tyle samo osób co odwiedzających stawy kilka razy w miesiącu, przebywa w tej przestrzeni kilka razy w tygodniu. Codzienną obecność w otoczeniu stawów deklaruje 10 proc. wszystkich respondentów. Sporadyczne wizyty, obejmujące nie więcej niż kilka razy do roku deklaruje natomiast 17 proc. badanych.

W ankiecie zawarto również pytanie o sposoby i formy użytkowania przestrzeni. Rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

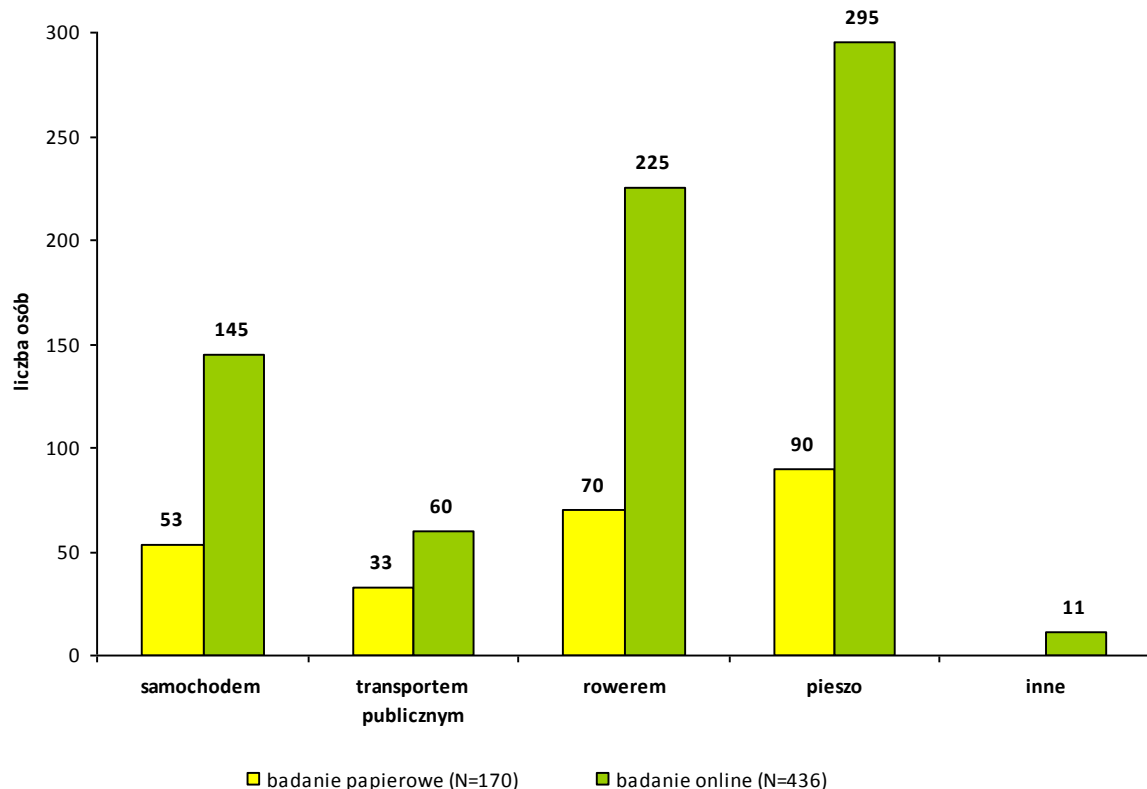
Pyt. 6. W jakim celu przebywa Pan(i) w okolicy stawów?
(wielokrotny wybór)

Należy zauważyć, że respondenci, niezależnie od formy badania, wykorzystują okolice stawów przede wszystkim do wypoczynku. Aż czterech na pięciu respondentów preferuje taką formę użytkowania omawianej przestrzeni. 57 proc. respondentów zajmuje się na badanym terenie rekreacją. Stawy to również miejsce dla spotkań rodzinnych i towarzyskich. Ponad 35 proc. respondentów spędza czas z dziećmi lub spotyka się ze znajomymi. Wśród respondentów jest ok. 20 proc. amatorów grillowania, ok. 30 proc. zajmuje się sportami wodnymi i pływaniem. Wędkarstwo to główna forma aktywności dla 6 proc. badanych.

29 respondentów zaznaczyło inne, niewymienione w ankiecie formy użytkowania. Badani wskazywali na działalność w 10. Harcerskiej Drużynie Wodnej, dyżurowanie w OSP Szopienice, opalanie, zbieranie grzybów, dokonywanie obserwacji przyrodniczych.

Pyt. 7. W jaki sposób dociera Pan(i) w rejon stawów?
(wielokrotny wybór)

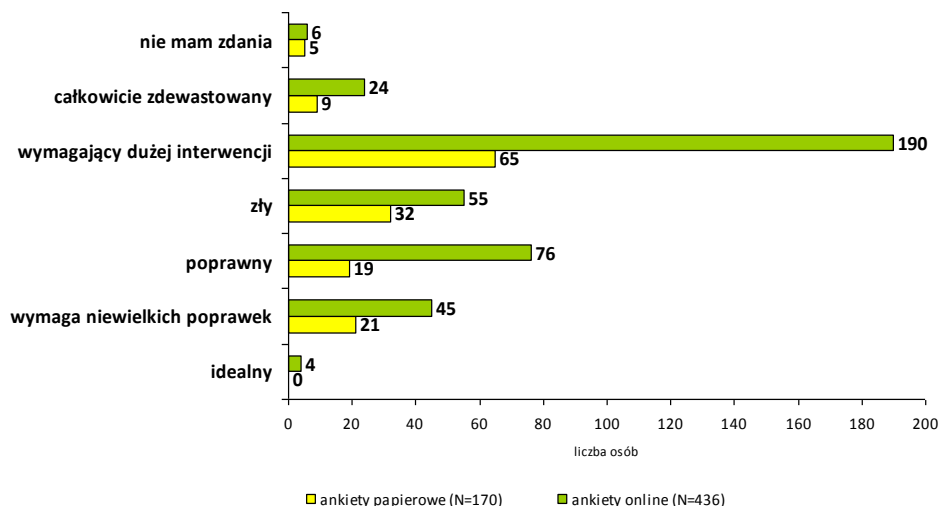

Większość respondentów (65 proc.) dociera w okolice stawów pieszo – w ogromnej mierze z uwagi na bliskość zamieszkania. Połowa respondentów używa roweru jako środka transportu. Co trzeci respondent dociera w rejon stawów samochodem. Transport publiczny plasuje się na ostatnim miejscu - z 15 proc. udziałem wszystkich wskazań. Komunikacja miejska była zaznaczona w 19 proc. ankiet papierowych i w 14 proc. ankiet wypełnionych *online*.

Kolejne dwa pytania dotyczyły oceny stanu technicznego otoczenia zbiorników wodnych oraz poczucia bezpieczeństwa w ich okolicy.

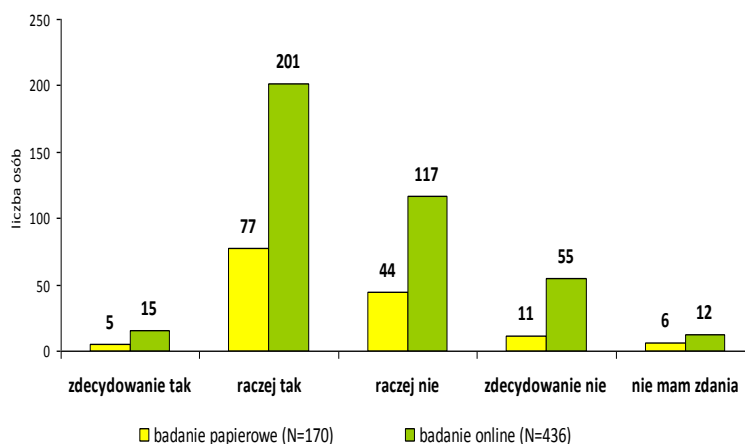
W przypadku oceny infrastruktury na terenie kompleksu stawów należy zauważyć, że respondenci najczęściej uznawali, że teren wymaga dużej interwencji. Był to pogląd wyrażany przez 42 proc. badanych. 11 proc. ocenia teren jako wymagający niewielkich poprawek. 16 proc. uznało, że otoczenie stawów jest w stanie poprawnym. Niewiele mniej, gdyż 14 proc. uznało stan techniczny za zły. Kolejne 5 proc. wyraża pogląd, że teren jest całkowicie zdewastowany. Jedynie dla czterech respondentów teren ten jest w stanie idealnym.

Pyt. 8. Jak Pan(i) ocenia stan techniczny kompleksu stawowego?

375 osób uznało, że teren pozostawia wiele do życzenia, zatem szeroka interwencja jest potrzebna. Reasumując, powyższe wyniki należy stwierdzić, że według większości, w opinii publicznej teren ten wymaga podjęcia działań mających na celu zagospodarowanie przestrzeni, polegającej przede wszystkim na stworzeniu nowej infrastruktury.

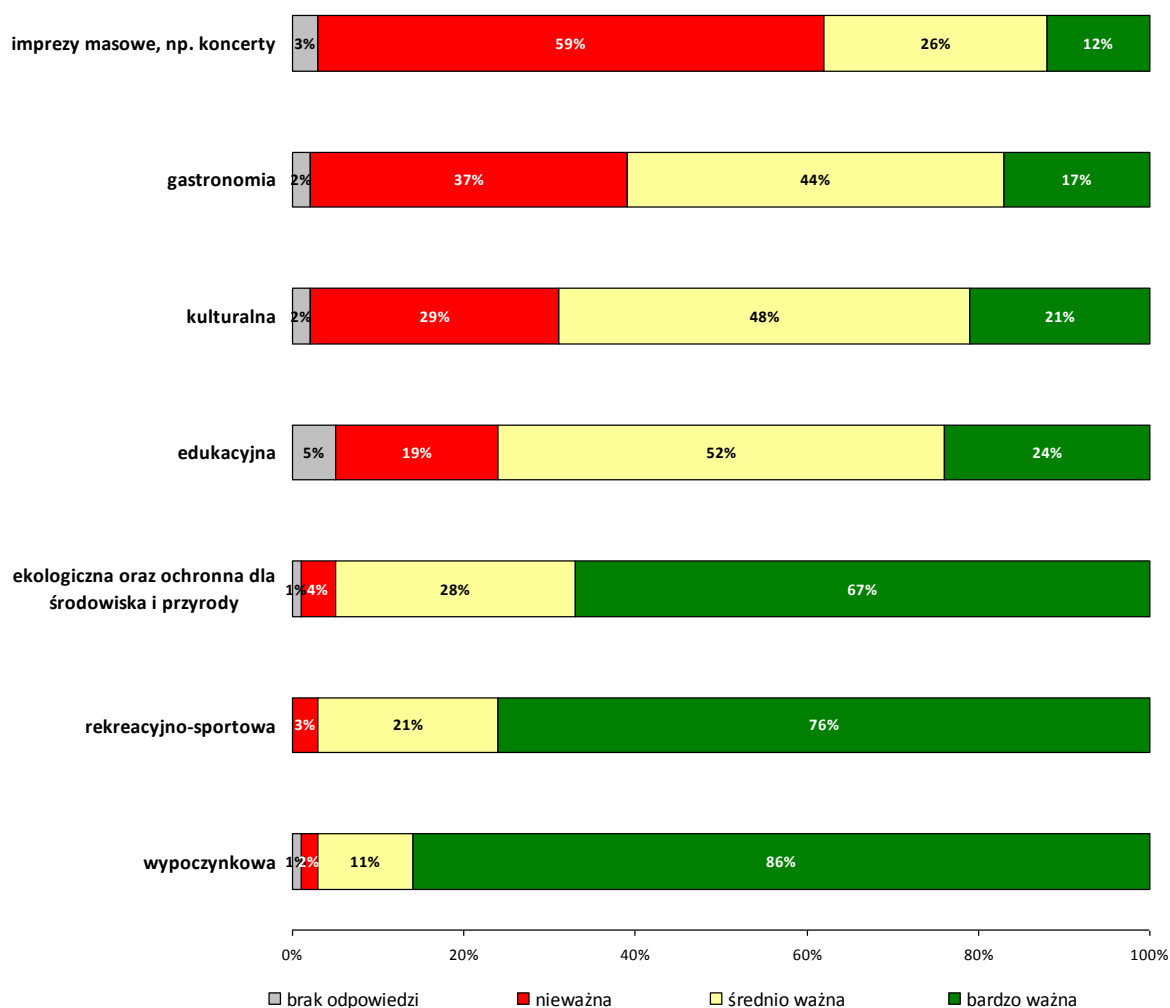
Pyt. 9. Czy czują się Pan(i) bezpiecznie na terenie kompleksu stawowego?

Jedynie 3 proc. badanych w sposób zdecydowanie pozytywny wyraża się o poczuciu bezpieczeństwa. W ocenie połowy mieszkańców teren jest raczej bezpieczny. Ponad ¼ proc. badanych uważa, że teren kompleksu stawów jest raczej niebezpieczny, jednoznacznie negatywnie wypowiada się 11 proc. respondentów. Pozostałe 13 proc. nie odpowiedziało lub nie miało wyrobionego zdania w tym temacie.

Pyt. 10. Która funkcja nowego zagospodarowania powinna być najważniejsza?

N=606

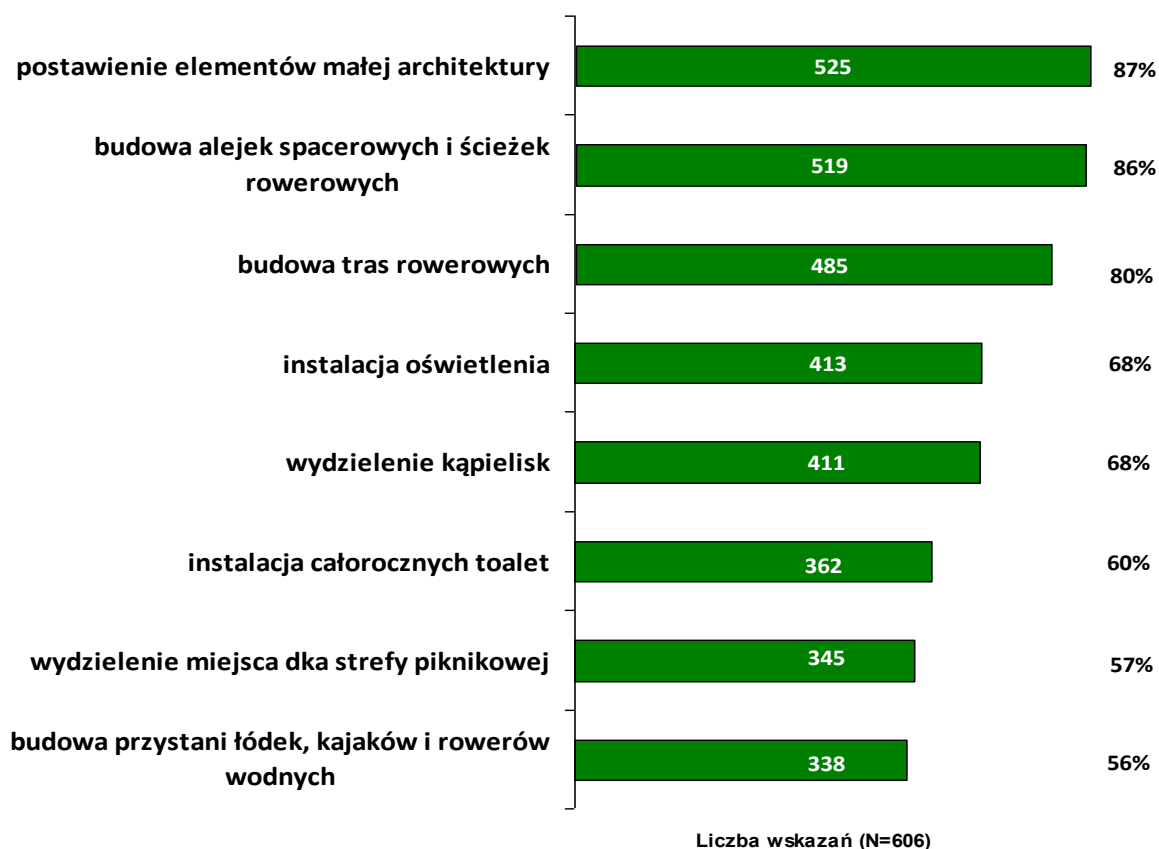

Dla katowiczian, biorących udział w badaniu, nowe zagospodarowanie terenu przede wszystkim musi umożliwić wypoczywanie. Taki pogląd wyraża aż 4 na 5 respondentów i ma to związek z preferowaną obecnie formą użytkowania terenu, która sprowadza się do wypoczynku.

$\frac{3}{4}$ wszystkich badanych za bardzo istotną uznaje funkcję rekreacyjno-sportową. Na trzecim miejscu uplasowała się funkcja ekologiczna oraz ochronna dla środowiska i przyrody.

Dla połowy respondentów funkcje edukacyjne i kulturalne są średnio ważne. Znacząco wobec pozostałych wymienionych w ankiecie funkcji, czyli gastronomicznej i imprezowej, zwiększa się procentowy udział ocen negatywnych. Co więcej, organizacja imprez masowych, w tym również koncertów – w przeciwieństwie do pozostałych funkcji - została uznana za nieważną przez 59 proc. badanych – przewyższając procentowo pozostałe warianty odpowiedzi.

**Pyt. 11. Jakie elementy zagospodarowania powinny zostać ujęte w projekcie?
(poparcie na poziomie wyższym niż 50%)**

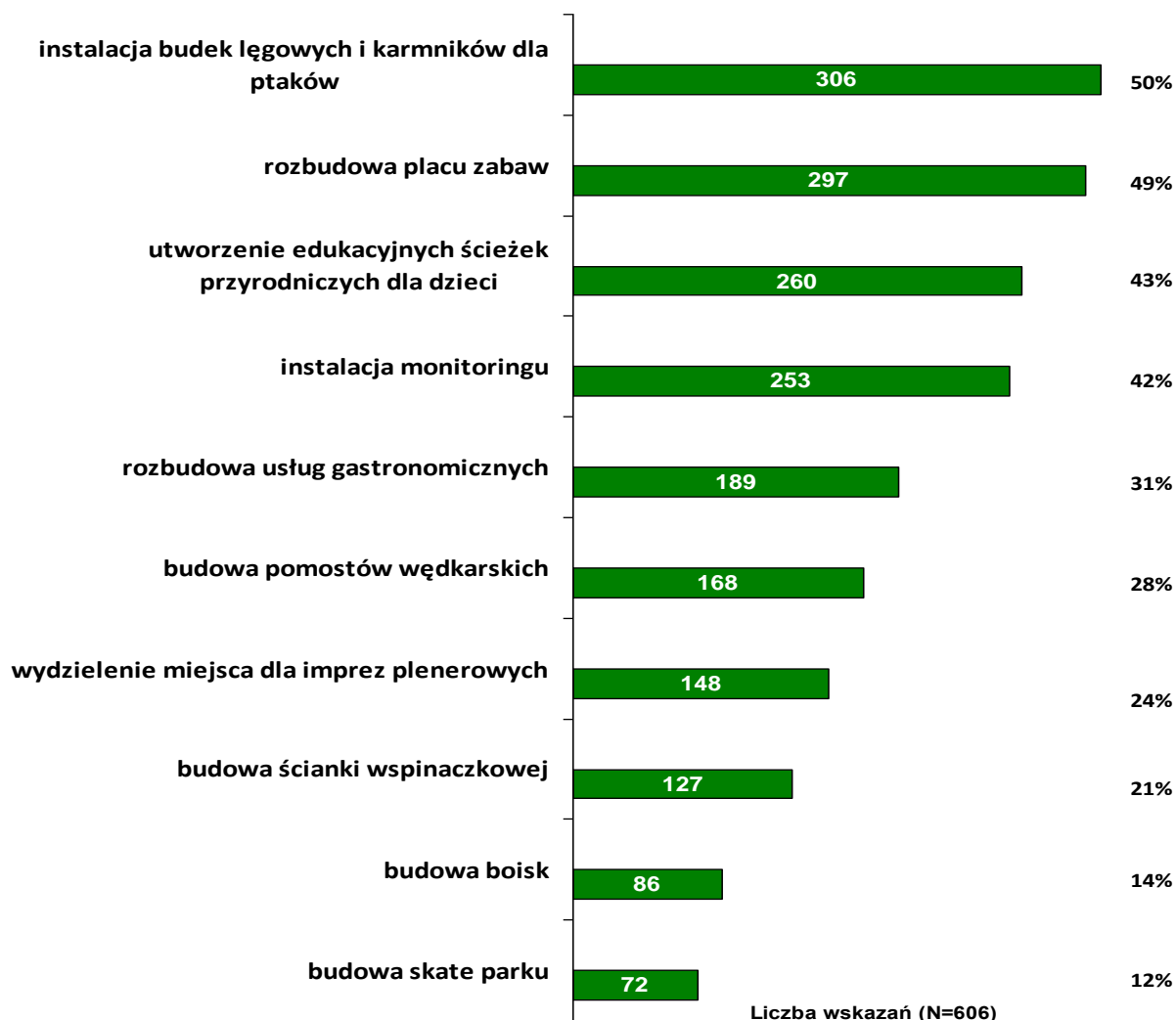

Z odpowiedzi na pytanie dotyczące wyboru elementów, które miałyby zostać ujęte w projekcie, utworzone zostały dwa rankingi. Pierwszy z nich obejmuje ranking elementów najbardziej pożądanym, które wybierane były przez ponad połowę respondentów. Pod kątem istotności, na pierwszym miejscu, respondenci za najważniejsze uznawali nowe elementy małej architektury (takie jak ławki, kosze na śmieci, stoły itp.), które są częścią każdej miejskiej przestrzeni publicznej. Tuż za nimi uplasowała się budowa alejek spacerowych i tras rowerowych. Dla 68 proc. mieszkańców ważne jest oświetlenie oraz wydzielenie kąpieliska. 60 proc. respondentów opowiada się za instalacją całorocznych toalet. Ponad połowa respondentów chce wydzielenia miejsca dla strefy piknikowej oraz opowiada się za budową przystani łódek, kajaków i rowerów wodnych.

W przypadku rankingu elementów, które zdobyły poparcie na poziomie oscylującym wokół 50 proc. i niższym, na pierwszym miejscu uplasowała się instalacja budek lęgowych i karmników dla ptaków oraz rozbudowa placu zabaw. Około 43 proc. respondentów za istotne uznało utworzenie edukacyjnych ścieżek przyrodniczych oraz instalację monitoringu.

Za budowę lokali gastronomicznych opowiedziało się 31 proc. badanych. Budowę nowych pomostów wędkarskich popiera 28 proc. ankieterów, a zaledwie 24 proc. Poparcie ma pomysł wydzielenia miejsca dla imprez plenerowych. Na trzech ostatnich miejscach uplasowały się kolejno elementy związane z aktywnością sportową i rekreacją – czyli montaż ścianki wspinaczkowej, boiska i skate park.

**Pyt. 11. Jakie elementy zagospodarowania powinny zostać ujęte w projekcie?
(poparcie na poziomie 50% i mniej)**

W ankiecie pojawiły się również pytania o charakterze otwartym. Wykaz wszystkich odpowiedzi stanowi załącznik nr 1 do niniejszego opracowania.

Na pytanie: Co jest najciekawsze w miejscu, które Pan(i) odwiedza – respondenci przede wszystkim docenili ciszę i spokój oraz przyrodę, dogodne warunki do spacerowania i wypoczynku.

Na pytanie: Co się Pani/Panu nie podoba w miejscu, które Pan(i) odwiedza – badani mieszkańcy wskazywali na brak podstawowej infrastruktury – tj. ławki, kosze na śmieci, toalety. Wielokrotnie zarzucano brak dróg i tras rowerowych oraz miejsc postojowych. Pojawiały się również negatywne oceny w odniesieniu do pozostałych użytkowników, którzy potrafią skutecznie zakłócić wypoczynek oraz zaśmiecać cały obszar stawów.

W pytaniu dotyczącym pozostałych uwag bardzo często pojawiły się sugestie systematycznego sprzątnięcia terenu oraz oczyszczania zbiorników wodnych.

3. Wnioski.

1. Na 606 uczestniczących w badaniu mieszkańców Katowic 382 zamieszkuje obszar Szopienic i Burowca.
2. W badaniu wzięło udział o 10 proc. więcej kobiet niż mężczyzn, najlicniejszą grupą wiekową były osoby pomiędzy 25-34 rokiem życia, następnie pomiędzy 35-44 rokiem życia. Najmniej, bo łącznie 8 proc. respondentów wywodzi się z najmłodszej grupy wiekowej (poniżej 18 roku życia) oraz najstarszej (powyżej 65 roku życia).
3. Najwięcej odwiedzin przypada latem (89 proc. respondentów), kolejno wiosną – łącznie niemal 4/5 badanych przyznaje się do przebywania w okolicy stawów w tym okresie. Spada jesienią do 65 proc., zimą obniża się o kolejne 15 proc. 50% respondentów deklaruje wizyty w sezonie zimowym.
4. Najczęściej odwiedzane są stawy Borki i Morawa (65% respondentów). Kompleks trzech Hubertusów odwiedzany jest znacznie rzadziej. Hubertus I użytkowany jest przez 20% , Hubertus II przez 15%, a 13% badanych najczęściej przebywa w okolicy trzeciego z Hubertusów.
5. Łącznie, co trzeci badany mieszkaniec Katowic przebywa w okolicy stawów co najmniej kilka razy w ciągu miesiąca. Prawie tyle samo osób przebywa w tej przestrzeni kilka razy w tygodniu. Codzienną obecność w otoczeniu stawów deklaruje 10 proc. wszystkich respondentów. Sporadyczne wizyty, obejmujące nie więcej niż kilka razy do roku, a nawet i rzadziej deklaruje natomiast 17 proc. badanych.
6. Mieszkańcy w przeważającej mierze odwiedzają stawy w celach wypoczynkowych. 57 proc. respondentów zajmuje się na badanym terenie rekreacją. 35 proc. respondentów spędza czas z dziećmi lub spotka się ze znajomymi. Wśród respondentów jest ok. 20 proc. amatorów grillowania, ok. 30 proc. Zajmuje się sportami wodnymi i pływaniem. Wędkarstwo jest podstawową formą aktywności dla 6 proc. badanych.
7. Większość respondentów (65 proc.) dociera w okolice stawów pieszo. Połowa respondentów używa również roweru jako środka transportu. Co trzeci respondent dociera w rejon stawów samochodem. Transport publiczny plasuje się na ostatnim miejscu - z 15 proc. udziałem wszystkich wskazań.
8. 42 proc. badanych uznaje, że teren wymaga dużej interwencji. 11 proc. ocenia teren jako wymagający niewielkich poprawek. 16 proc. uznało, że otoczenie stawów jest w stanie poprawnym. Niewiele mniej, gdyż 14 proc. uznało stan techniczny za zły. Kolejne 5 proc. wyraża pogląd, że teren jest całkowicie zdewastowany.
9. Tylko 3 proc. badanych w sposób zdecydowanie pozytywny wyraża się o poczuciu bezpieczeństwa. 46 proc. respondentów czuje się raczej bezpiecznie. Ponad ¼ badanych uważa, że teren kompleksu stawów jest raczej niebezpieczny, jednoznacznie negatywnie wypowiada się 11 proc. respondentów. Pozostałe 13 proc. nie odpowiedziało lub nie miało wyrobionego zdania w tym temacie.

10. 4 na 5 respondentów za najważniejszy uważa wypoczynek. $\frac{3}{4}$ wszystkich badanych za bardzo istotną uznaje funkcję rekreacyjno-wypoczynkową. Na trzecim miejscu uplasowała się funkcja ekologiczna oraz ochronna dla środowiska i przyrody. Dla połowy respondentów funkcje edukacyjne i kulturalne są średnio ważne. Znacząco wobec pozostałych wymienionych w ankiecie funkcji zwiększa się procentowy udział ocen negatywnych wobec funkcji gastronomicznej oraz imprezowej. Co więcej, organizacja imprez masowych, w tym również koncertów – w przeciwieństwie do pozostałych funkcji - została uznana za nieważną przez 59 proc. badanych – przewyższając procentowo pozostałe warianty odpowiedzi.
11. 86 proc. respondentów za najważniejsze dla przyszłego zagospodarowania uznało wyposażenie przestrzeni w elementy małej architektury (takie jak ławki, kosze na śmieci, stoły itp.), które są częścią każdej miejskiej przestrzeni publicznej. 76 proc. wybrało również budowę alejek spacerowych i tras rowerowych. Dla 68 proc. mieszkańców ważne jest oświetlenie oraz wydzielenie kąpieliska. 60% respondentów opowiada się za instalacją całorocznych toalet. Ponad połowa respondentów chce wydzielenia miejsca dla strefy piknikowej oraz opowiada się za budową przystani łódek, kajaków i rowerów wodnych.
12. Za budową lokali gastronomicznych opowiedziało się 31 proc. badanych. Budowę nowych pomostów wędkarskich popiera 28 proc. ankietowanych, a za ledwie 24 proc. respondentów popiera pomysł wydzielenia miejsca dla imprez plenerowych. Na trzech ostatnich miejsc uplasowały się kolejno elementy związane z aktywnością sportową i rekreacją – czyli montaż ścianki wspinaczkowej, budowa boiska i skate parku.
13. W pytaniach otwartych respondenci przede wszystkim docenili ciszę i spokój oraz przyrodę, dogodne warunki do spacerowania i wypoczynku. Z kolei za największe wady uznano brak podstawowej infrastruktury – tj. ławki, kosze na śmieci, toalety. Wielokrotnie zarzucano brak dróg i tras rowerowych oraz miejsc postojowych. Pojawiały się również negatywne oceny w odniesieniu do pozostałych użytkowników, którzy potrafią zakłócić wypoczynek oraz zaśmiecać cały obszar stawów. W uwagach pozostałych często pojawiły się sugestie dotyczące systematycznego sprzątnięcia terenu oraz oczyszczania zbiorników wodnych.